

RIIGIKOHTU PRAKTIKA ÜLEVAADE MÄRTS 2026

KRIMINAALKOLLEGIUMI LAHENDID

Lahendi kuupäev	Kohtuasja number	KOKKUVÕTE
05.03.2026	1-25-1753/42	<p>Menetluskulude hüvitamine määruskaebemenetluses</p> <p>Riigikohtu kriminaalkolleegium selgitas asjas nr 1-25-1753 tehtud lahendis, et määruskaebemenetluses menetluskulu hüvitamine sõltub esmajoones sellest, kas kaebus rahuldatakse. Kaebuse täieliku või osalise rahuldamise korral kannab menetluskulu sõltumata vaidlustatud määruse tühistamisest riik KrMS § 187 lg 1 alusel. Täielikult põhjendamatuks osunud kaebuse menetlemisest tingitud kulu jääb aga sõltumata vaidlustatud määruse kohta tehtavast otsustusest KrMS § 187 lg 2 alusel isiku enda kanda või arvatakse menetluskulu hulka. Seda isegi siis, kui kõrgema astme kohus muudab rahuldamata jäänud kaebuse alusel toimivas menetluses vaidlustatud määruse põhjendusi, mis kaebuseta jäänuksid muutmata.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
06.03.2026	1-24-2367/62	<p>Tsiviilhagi lahendamine lühimenetluses ja osaotsuse tegemine</p> <p>Riigikohtu kriminaalkolleegiumi kogu koosseis muutis senist praktikat osaotsuse tegemisel järel tsiviilhagi lahendamise reeglite kohta. Otsuses selgitati, et kui ringkonnakohus leiab lühimenetluses, et ta saab süüküsimuses teha otsuse kriminaalasja maakohtule tagastamata, kuid tsiviilhagi lahendamiseks on vaja koguda lisatõendeid, tuleb üldjuhul kohaldada KrMS § 310 lg-t 3. Selleks peab ringkonnakohus tegema süüküsimuses osaotsuse ning jätkama KrMS § 310 lg 4 kohaselt tsiviilhagi menetlemist pärast süüdimõistva osaotsuse jõustumist. Olenemata sellest, mis menetlusliigis oli kriminaalasi tsiviilhagi eraldamise ajal, tuleb pärast süüdimõistva osaotsuse jõustumist tsiviilhagi menetleda kriminaalmenetluse seadustiku 10. peatükis sätestatud korras, arvestades KrMS § 310 lg 5 järgseid erisusi.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
20.03.2026	1-23-1551/97	<p>Kohtuliku arutamise piirid, sideandmete kasutamine kriminaalmenetluses</p> <p>Riigikohtu kriminaalkolleegium kordas kriminaalasjas nr 1-23-1551 oma varasemat praktikat süüdistuse tekstile esitatavatest nõuetest ning kohtu rollist süüdistuses kirjeldatud faktilistele asjaoludele materiaalõigusliku hinnangu andmisel. Kolleegium tõi välja, et süüdistusakti olulisim funktsioon on informeerida süüdistatavat talle omistatavatest faktilistest asjaoludest ja selle pinnalt tehtavast õiguslikust etteheitest,</p>

	<p>tagades nii tema kaitseõigust. Kuigi süüdistuses tuleb etteheidetavad teod siduda neist järelduva karistusõigusliku kvalifikatsiooniga, ei ole kohus selle riikliku süüdistaja (esialgse) õigusliku hinnanguga seotud. Kvalifikatsiooni muutmine on kohtu õigus ning teatud juhtudel ka kohustus. Samuti on kohtud õigustatud tuvastama teatud süüdistuses nimetatata asjaolusid kui n-ö taustafakte, mis kinnitavad või lükkavad ümber süüdistuses kirjeldatud asjaolude esinemist, kuid ei ole käsitatavad süüdistuse alusfaktidena.</p> <p>Lisaks märkis kolleegium sideandmete kasutamise osas kriminaalmenetluses järgmist. Ärilisel eesmärgil salvestatud sideandmete kasutamine süüteomenetluses ei ole põhimõtteliselt välistatud. Sellisel juhul peab aga olema mh tuvastatav, et andmed on salvestatud ja säilitatud justnimelt teenuse turustamiseks, arvete esitamiseks ja/või lisaväärtusteenuste osutamiseks vajalikul määral ja vajaliku aja jooksul. See tõendamiskoormis lasub tõendi esitajana prokuratuuril. Kui äriline eesmärk pole tõendatud, tuleb eeldada, et asjassepuutuvaid sideandmeid säilitati ESS § 111¹ lg-st 2 tuleneva üldise kohustuse raames.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
--	--

TSIVIILKOLLEEGIUMI LAHENDID

Lahendi kuupäev	Kohtuasja number	KOKKUVÕTE
04.03.2026	2-24-6606/51	<p>Korteriühistu ja tema liikme ning korteriühistu liikmete omavaheliste nõuete aegumine</p> <p>Riigikohtu tsiviilkolleegium selgitas tsiviilasjas nr 2-24-6606 tehtud määruses korteriühistu ja tema liikme ning korteriühistu liikmete omavaheliste nõuete aegumist.</p> <p>Kolleegium leidis, et korteriühistu liikmel on õigussuhe nii korteriühistu kui ka teiste korteriühistu liikmetega ning sellisest õigussuhest tuleneva kohustuse rikkumisest lähtuv kahju hüvitamise nõue põhineb mh VÕS §-del 100 ja 115. Selline kahju hüvitamise nõue on kõige sarnasem tehingust tuleneva kohustuse rikkumisest lähtuvale kahju hüvitamise nõudele, mille aegumisele kohaldub TsÜS § 146. Seega aeguvad korteriühistu nõue tema liikme vastu ja korteriühistu liikmete omavahelised nõuded TsÜS § 146 lg 1 alusel kolme aastaga. Erandina saab neile nõuetele kohaldada TsÜS § 146 lg-s 4 sätestatud kümneaastast aegumistähtaega, kuid vaid siis, kui korteriühistu või tema liige rikkus oma kohustusi tahtlikult.</p> <p>Kolleegium kordas üle, et tehingust tuleneva nõude aegumine algab TsÜS § 147 lg 1 alusel nõude sissenõutavaks muutumisega. Nõue muutub TsÜS § 147 lg 2 alusel sissenõutavaks siis, kui õigustatud isikul tekib õigus nõuda nõudele vastava kohustuse täitmist, seejuures ei ole oluline, millal nõuet esitama õigustatud isik nõudest teada sai. Kui kohustuse täitmise aega ei ole kindlaks määratud ja see ei tulene ka võlasuhte olemusest, võib võlausaldaja nõuda VÕS § 82 lg 3 ja lg 7 kolmanda lause järgi kohustuse täitmist ja võlgnik peab kohustuse täitma pärast täitmiseks mõistlikult vajaliku aja möödumist kohustuse tekkimisest, arvestades eelkõige kohustuse täitmise kohta, viisi ja olemust.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
04.03.2026	2-22-15461/244	<p>Hooldusõiguse peatamine või äravõtmine</p> <p>Riigikohtu tsiviilkolleegium kordas tsiviilasjas nr 2-22-15461 oma varasemat seisukohta, et vanemalt hooldusõiguse äravõtmine on väga äärmuslik meede ning hooldusõiguse võib ära võtta või seda piirata üksnes juhul, kui selle eeldused on täidetud võimalikult kohtulahendi tegemisele lähedase aja seisuga. Seega olukorras, kus kohtumenetlus on kestnud pikemat aega, peavad kohtud hindama, kas menetluse ajal on asjaolud võrreldes avalduse esitamise ajaga muutunud.</p>

		<p>Riigikohtu tsiviilkolleegium rõhutas, et kuna ringkonnakohtule esitatavas määruskaebuses võib esitada uusi asjaolusid ja tõendeid, saab ringkonnakohus keelduda tõendite kogumisest üksnes siis, kui need on asjakohatud. Riigikohus selgitas, et kirjaliku arvamuse kohtule esitamine ega ka tunnistaja varasem ülekuulamine ei välista isiku (täiendavat) ülekuulamist ning tunnistajate ülekuulamisest võib keelduda, kui kohus loeb ülekuulamist taotlenud menetlusosalise seisukohad tõendataks muude tõenditega.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
04.03.2026	2-23-10924/65	<p>Täitemenetluse seadustiku § 2 lg 1 p-s 18 sätestatud täitedokumendi täitmise eeldused, viivise vähendamine</p> <p>Riigikohus kordas varasemale praktikale viidates seisukohta, et TMS § 2 lg 1 p-s 18 nimetatud notariaalselt tõestatud kokkulepe on täitedokumendiks ainult selles selgelt välja toodud ja kokkuleppe sõlmimise seisuga sissenõutavaks muutunud rahaliste nõuete osas. VÕS § 113 lg 8 ja § 162 lg 1 alusel viitas Riigikohus sellele, et viivise vähendamise taotlust lahendades tuleb arvestada ka võlgnikupoolse kohustuse täitmise ulatust.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
11.03.2026	2-22-281/139	<p>Pandiga tagatud nõuete tunnustamine pankrotimenetluses</p> <p>Riigikohtu tsiviilkolleegium selgitas tsiviilasjas nr 2-22-281 tehtud määruses pankrotimenetluses pandiga tagatud nõuete tunnustamisega seonduvat.</p> <p>Kolleegium juhtis esmalt tähelepanu, et pandieseme müügist saadud raha asendab pankrotimenetluses pandieset. Seega, kui kohtutäitur müüb pandiesemeks oleva vara maha täitemenetluses ja kannab pärast müügitulemist saadud raha pankrotivara hulka, ei kaota see pandiga tagatud võlausaldaja jaoks pandi staatust. Kolleegium selgitas, et olukorras, kus võlausaldaja kasuks seatud hüpoteek on enampakkumise tulemusel enne võlausaldajate nimekirja kinnitamist kinnistusraamatust kustutatud, kuid võlausaldaja pandiga tagatud nõuet ei olnud tervikuna võimalik enampakkumise müügitulemi arvel rahuldada, sest osa müügitulemist laekus võlgniku pankrotivara hulka, asendab hüpoteegiga koormatud pandieset pankrotimenetluses selle müügist enampakkumisel laekunud raha. Seda ka juhul, kui kohtud küll otsustasid mitte jätkata täitemenetlusega pankrotimenetluse ajal, kuid võlgniku vara müüsid enampakkumisel pankrotihaldur ja kohtutäitur ühiselt, seejuures laekus kogu enampakkumise müügitulemi kohtutäituri kontole.</p> <p>Lisaks selgitas kolleegium, et PankrS § 100³ lg 4 p 2 alusel loetakse pankrotimenetluses kaitsmiseta tunnustatuks hüpoteek kui pandiõigus, mitte hüpoteegiga tagatud nõue. Kuivõrd hüpoteek kehtib ka ilma tagatava nõudeta (vt AÕS § 325 lg 4), saab selle lugeda PankrS § 100³ lg 4 p 2 alusel kaitsmiseta tunnustatuks. Samas ainuüksi hüpoteegi olemasolust ei tulene võlausaldajale nõudeid võlgniku vastu, mistõttu tuleb hüpoteegiga tagatud nõude olemasolu ja põhjendatust pankrotimenetluses eraldi sisuliselt hinnata.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
18.03.2026	2-20-5310/56	<p>Testamendi tõlgendamine olukorras, kus enne pärandi avanemist on testamendijärgne pärija surnud ning testamendis sisaldub pärimisõigust välistav korraldus</p> <p>Riigikohtu menetluses oli nõue tuvastada kostja pärimisõiguse puudumine. Notariaalses testamendis pärijaks määratud isik suri enne pärandi avanemist, jättes järele alanejad sugulased, kellest ühe pärimisõiguse oli pärandaja testamendiga välistanud. Kostja on testamendiga välistatud pärija laps.</p> <p>Riigikohus leidis, et pärimise aluseks on testament ning PärS § 31 on testamendi tõlgendamise reegel. Kostja pärimisõiguse väljaselgitamiseks tuleb tuvastada pärandaja tahe. Alust ei ole kohaldada seadusejärgse pärimise sätteid, sh PärS § 13 lg-t 2. Kui pärandaja on testamendiga välistanud isiku pärimisõiguse, ei saa isik ka PärS § 31 järgi pärida. PärS §-s 31 tuleneb eeldus, et testamendijärgsest pärijast alaneja sugulase surma</p>

		<p>korral on pärijaks omakorda tema alanejad sugulased. Kostja on alaneja sugulane, mistõttu kehtib eeldus ka tema kohta. Hageja pidanuks seega tõendama, et pärandaja subjektiivne tahe oli välistada ka kostja pärimisõigus, nt testamendiga välistatud pärija pärimisliini pärimisõigus. Seejärel saab kostja tõendada, et pärandaja tahe oli välistada pärijate hulgast üksnes testamendiga välistatud pärija.</p> <p>Riigikohus pidas vajalikuks lisada, et notariaalselt tõestatud testamentide puhul tuleb notaril hoolitseda selle eest, et testaatori tahe nähtuks võimalikult selgelt ka testamendist (vt PärS § 28, TÕS § 18 lg 1 teine lause), mis omakorda võimaldab vältida vaidlusi testaatori tegeliku tahte üle (PärS § 28).</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
25.03.2026	2-20-13892/69	<p>Müügilepingust taganemine</p> <p>Riigikohtu menetluses oli tsiviilasi, kus üks ostjatest palus tuvastada, et müüja ei ole kehtivalt müügilepingust taganenud. Müüja omakorda palus kohustada ostjaid andma müügiese tagasitõimimiseks tema omandisse. Müügilepingu järgi oli ostjaid kaks, kellest vaid üks esitas hagi, milles palus tuvastada, et kostja ei ole kehtivalt müügilepingust taganenud. Kolleegium leidis, et müüja õigus taganeda lepingust on materiaalsoõiguslikult jagamatu - seda võib teha vaid kõigi ostjate suhtes ühiselt. Ka kohtumenetluse tulemusena ei tohiks tekkida olukorda, kus müüja on ühe ostja suhtes lepingust kehtivalt taganenud, kuid teise ostja suhtes mitte. Kui jõustuks lahend, millega tuvastatakse, et müüja ei ole ühe ostja suhtes lepingust kehtivalt taganenud, ei saa teise ostja suhtes hiljem teistsugusele seisukohale asuda. Selline lahend mõjutab mõlema ostja õigusi. Kuna teine ostja hagi ei esitanud, ei ole võimalik esitatud hagi menetleda. Hagimenetluses ei saa kohus ise teist ostjat poolena menetlusse kaasata.</p> <p>Samuti leidis kolleegium, et olukorras, kus ostjad jätsid täielikult täitmata enda lepingulise põhikohustuse tasuda müügihind, võib mõistlik aeg taganemiseks olla võrdsustatav ostuhinna tasumise nõude aegumisega.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
25.03.2026	2-23-10549/35	<p>Kahju hüvitamine auto tehnilise rikke kindlustuse korral</p> <p>Riigikohtu menetluses oli tsiviilasi, kus kindlustusvõtja nõudis kindlusandjalt hüvitist kahjukindlustuse lepingu alusel, mille järgi oli üheks kindlustatud riskiks auto tehniline rike. Auto mootor jooksis kokku ja kindlustusvõtja esitas kindlustusandjale kahju hüvitamise avalduse. Kindlustusvõtja aga keeldus kahju hüvitamast, viidates lepingu punktidele, mille kohaselt hüvitatakse kahju vaid siis, kui väljaspool Eesti Vabariiki esmarestreeritud auto tehnilist korrasolekut ja tõrgeteta töötamist on kinnitanud selle automargi esindaja Eestis või kindlustusandja heakskiidetud ettevõtte ning kui autot on õigel ajal tootja ettenähtud viisil pädeva isiku juures hooldatud. Kindlustusandja leidis muu hulgas seda, et enne auto ostmist ja selle kindlustamist ei olnud auto õli nõuetekohase regulaarsusega vahetatud.</p> <p>Riigikohus leidis, et vaidlusalused lepingupunktid reguleerivad kindlustusvõtja hoolduskohustust, sest mõlema tingimuse saabumist mõjutab kindlustusvõtja käitumine. Sellistele lepingutingimustele ei või VÕS § 452 lg 2 p 2 järgi tugineda, kui nende rikkumisel ei olnud mõju kindlustusjuhtumi toimumisele ega kindlustusandja täitmise kohustusele. VÕS § 445 lg-st 2 ja § 452 lg 2 p-st 2 tulenevalt vabaneb kindlustusandja hüvitamiskohustusest üksnes ulatuses, milles hageja rikkumine suurendas kindlustusjuhtumi toimumise tõenäosust.</p> <p>Kui kindlustusandja heidab ette kindlustusvõtjale õigel ajal õli vahetamata jätmist, peab ta tõendama, et just see põhjustas konkreetse mootori rikke. Oma tõendamiskoormise täitmiseks võib kindlustusandja muu hulgas anda rikkega mootori asjatundjale lahtivõtmiseks, et selgitada välja rikke tehnilised põhjused.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>

25.03.2026	2-21-10340/60	<p>Pärija nõue pärandvara laiali jaganud isiku vastu</p> <p>Riigikohtu tsiviilkolleegium rõhutas tsiviilasjas nr 2-21-10340, et kinkeleping surma puhuks peab vastama testamendile esitatavatele nõuetele ning tavaline kinkeleping peab olema sõlmitud kirjalikus vormis. Olukorras, kus sellised kinkelepingud on tühised, on pärijal soorituse saaja vastu alusetu rikastumise või tasuta käsutustehingu alusel üleantu tagasi nõue.</p> <p>Tsiviilkolleegium muutis oma varasemat seisukohta alusetu rikastumise nõude eelduste kohta. Kolleegium asus seisukohale, et soorituse saaja vastu saab esitada alusetu rikastumise nõude nii olukorras, kus sooritus tehti igasuguse tahteta täita mingisugust kohustust, kui ka siis, kui sooritusega sooviti täita kohustust, mida ei olnud või mida ei tekkinud või mis langes hiljem ära. Kolleegium täpsustas, et pärija võib nõuda pärandvaras oleva raha ilma õigusliku aluseta üle andnud isikult kahju hüvitamist üksnes osas, milles tal ei ole võimalik nõuda ilma õigusliku aluseta makstud raha alusetu rikastumise sätete alusel raha saanud isikutelt.</p> <p>Tsiviilkolleegium märkis kohtupraktika ühtlustamiseks, et pärandvaras oleva asja omandiõigus kuulub ühel ajal igale kaaspärijale tervikuna ning ka pärandvara hulgas olevad muud esemed kuuluvad kaaspärijatele jagamatult ja ühiselt. Kaaspärija ei saa iseseisvalt käsutada pärandvara hulka kuuluvat eset ega mõttelist osa sellest. Samas saab pärandvara hulka arvatavat nõuet maksma panna ka ainult üks kaaspärija. Kohustuse täitmine ühele kaaspärijale vabastab võlgniku kohustuse täitmisest teistele solidaarvõlausaldajatest kaaspärijatele.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
25.03.2026	2-24-5571/20	<p>Isiklike õiguste kahjustamise õigusvastasus</p> <p>Riigikohtu tsiviilkolleegium selgitas tsiviilasjas nr 2-24-5571 tehtud otsuses, et selleks, et tuvastada väärtushinnanguga isiku au teotamise õigusvastasus, tuleb lähtuda erinevate kaitstud hüvede ja huvide võrdlevast hindamisest. Ühelt poolt tuleb kaaluda isiku õigust sellele, et tema kohta ei avaldataks alusetult negatiivset kuvandit sisaldavat väärtushinnangut, ja teisalt töötaja töölepingust tulenevat kohustust anda oma tööandjale teada kõigist tekkinud kahtlustest. Kolleegium selgitas, et tööandja teavitamiseks varguse kahtlusest ei pea töötaja olema kindlalt veendunud, et vargus toimus, vaid piisab ka pelgalt selle kahtlusest. Töötaja käitumine oleks õigusvastane üksnes juhul, kui teavitamine oleks pahatahtlik, st selleks ei oleks alust.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>

HALDUSKOLLEEGIUMI LAHENDID

Lahendi kuupäev	Kohtuasja number	KOKKUVÕTE
12.03.2026	3-23-2768/11	<p>Ringkonnakohtu nõustumine vastustaja poolt vaidlusalusele normile antud tõlgendusega ei anna alust sedastada apellatsioonkaebuse eduväljavaadete olematust</p> <p>Riigikohtu halduskolleegium leidis, et ringkonnakohus tagastas apellatsioonkaebuse HKMS § 187 lg 3 p 5 alusel ekslikult, kui luges kaebuse eduväljavaated olematuks põhjusel, et vastustaja tõlgendus vaidlusalusest normist oli kohtu hinnangul õige. Olukorras, kus kaebaja tõlgendusviis vaidlusalusest normist viiks kaebuse rahuldamiseni ning selline tõlgendus pole ilmselgelt vale, ei ole alust apellatsioonkaebust selle ilmselge perspektiivituse tõttu tagastada.</p>

		<p>SHS § 133 lg 2¹ kohaselt ei oluline see, mitme päeva eest toimetulekutoetuse taotleja eelmisel kalendrikuul töötasu sai. Oluline on, et sissetulek oleks püsiv ja stabiilne ehk pikema aja jooksul järjepidev. Selle hindamine on prognoosotsus, mille teeb taotluse läbivaataja üksikjuhtumi asjaoludest lähtudes ja taotlejat ära kuulates.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
--	--	---

PÕHISEADUSLIKKUSE JÄRELEVALVE KOLLEEGIUMI

LAHENDID

Lahendi kuupäev	Kohtuasja number	KOKKUVÕTE
05.03.2026	5-26-8/2	<p>Avalduse esitamise õigus ja tähtaeg</p> <p>Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium nõustus Vabariigi Valimiskomisjoniga, et avaldused puuduste kohta valimistes olid esitatud tähtaja rikkumisega. KOVVS § 62 lg 2 järgi tuleb avaldus esitada viivitamata, kuid mitte hiljem kui kolmandal päeval asjassepuutuvast rikkumisest arvates. Riigikohus on ka varem selgitanud, et sellise avalduse esitamine sobib eelkõige tähelepanu juhtimiseks konkreetsetele seadusrikkumistele, mille riigi valimisteenistus saaks kiirelt kõrvaldada. Kolleegium märkis lisaks, et mitte iga valimistega seonduv pöördumine ei pruugi olla käsitatav KOVVS § 62 tähenduses avaldusena. Seda, kui isik esitab avalduse teadvalt valel alusel selleks, et tema edasised kaebused oleksid käsitatavad valimiskaebustena, võib aga pidada kaebeõiguse kuritarvitamiseks.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
06.03.2026	5-26-11/2	<p>Valimiskaebemenetluse kohaldumine</p> <p>Põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium leidis, et Vabariigi Valimiskomisjon jättis kaebused õigesti läbi vaatamata, kuna valimiskaebemenetlus kohaldub ainult siis, kui alus vaidlustatava valimiskomisjoni ja valimiste korraldaja otsuse või toimingute tegemiseks tuleneb valimisseadustest, vaidluse ese on seotud valimiste korraldamisega ning seadus ei näe ette teistsugust vaidluste lahendamise korda. Kaebus, mis on esitatud ebaõiges menetluses, tuleb jätta läbi vaatamata.</p>
10.03.2026	5-26-13/2	<p>Esialgse õiguskaitse rakendamine</p> <p>Põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium jättis rahuldamata kaebaja esialgse õiguskaitse taotluse, kuna esialgse õiguskaitse rakendamine eeldab, et kaebaja õiguste kaitse osutuks hiljem oluliselt raskendatuks või võimatuks. Kaebaja ei toonud esile, millised kaalukad seadusest tulenevad õigused või huvid jäävad kaitseta, kui tal ei võimaldata tutvuda Vabariigi Valimiskomisjoni koosoleku salvestisega. Vabariigi Valimiskomisjonil puudub seadusest tulenev kohustus koosolekut salvestada. Riigikogu valimise seaduse § 12 lg-te 3 ja 4 kohaselt Vabariigi Valimiskomisjoni koosolek protokollitakse ja protokollid avalikustatakse (vt ka RKÜKo 18.12.2025, 5-25-7/29, p-d 42 ja 44).</p>
11.03.2026	5-26-7/5	<p>VVK koosoleku teate avaldamine</p> <p>Riigikohus rahuldab osaliselt M. Kaldalu kaebuse ning tunnistas õigusvastaseks VVK 19. veebruari 2026. a koosoleku teate avaldamise toimingute vastuolu tõttu KOVVS § 23⁴ lg-ga 1. Vaidlusaluse koosoleku teade avaldati veebilehel valimised.ee koosoleku toimumise päeval kell 7.45. Koosolek algas kell 9.00. Seejuures kehtis tingimus, et koosolekust osalemise soovist tuli teada anda vähemalt üks tund enne koosoleku algust. Seega jäi vaatlejatele reaalselt vaid 15 minutit, et koosoleku toimumisest teada saada ning end vaatlemiseks nõuetekohaselt registreerida. Sedavõrd lühike etteteatamine riivab liiga</p>

		intensiivselt vaatlejaõigusi. VVK ei esitanud veenvaid põhjendusi, miks koosoleku teadet ei olnud võimalik avaldada varem.
16.03.2026	5-26-13/5	<p>VVK koosoleku salvestise edastamine vaatlejale</p> <p>Põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium ei rahuldanud kaebust, milles taotleli VVK toimingu õigusvastaseks tunnistamist. Kolleegium leidis, et kaebus selle peale, et kaebajale keelduti VVK koosoleku salvestist edastamast ei olnud põhjendatud. Kaebaja viibis vaatlejana koosolekul kohapeal ning tal oli võimalik koosolekut vahetult jälgida ja vajadusel teha ka ise märkmeid. Asjaoludest ei nähtu, et koosoleku korraldaja oleks ruumi paigutuse, kõlarite asetuse vms korralduslike meetmetega muutnud avaliku koosoleku jälgimise praegusel juhul sisuliselt võimatuks. Kui VVK koosoleku protokoll valmimine ja avalikustamine viibib ning seda ei tehta vaatlejale kaebetähtaja jooksul kättesaadavaks, võib olla põhjendatud lubada kaebajal oma tähtaegselt esitatud kaebust hiljem täiendada. See, kui protokoll ei vasta kaebaja ootustele täpsuse osas, ei riku kaebaja aga kui vaatleja subjektiivseid õigusi.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
23.03.2026	5-25-79/15	<p>Riigikohus tunnistas osaliselt põhiseadusega vastuolus olevaks välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse</p> <p>Põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium pidas põhiseadusega vastuolus olevaks seda, et seadus ei loe pagulase perekonnaliikmeks enne pagulase Eestisse saabumist temaga tegelikus kooselus elanud faktilist elukaaslast, kellega abiellumine või kooselu registreerimine oli pagulase päritoluriigis elukaaslaste tahtest sõltumata õiguslikult võimatu. Kolleegium ei leidnud, et abielu sõlmimise või kooselu registreerimise nõue VRKS-is oleks üldjuhul ebaproportsionaalne, kuid see ei vasta põhiseadusele olukorras, kus pagulasel ja tema elukaaslasel on õiguslikult võimatu VRKS-i nõudeid täita. Selline taasühinemist taotleva pagulase perekonnapõhiõiguse riive ei ole vajalik ega mõõdukas. Pagulase puhul ei saa eeldada, et ta oleks saanud enne kaitse taotlemist maailmas vabalt ringi liikuda ja leida võimalus abielluda või kooselu registreerida kolmandas riigis. Asjaolud, mis annavad põhjuse taotleda rahvusvahelist kaitset, tekivad sageli ootamatult. Samuti tuleb põgeneval taotlejal kaitset paluda esimeses turvalises riigis. Pagulasel peab olema elukaaslasega siiski nõuetekohaselt tõendatud püsisuhe ning riiki ei lubata elukaaslast, kes on ohtlik avalikule korrale, julgeolekule või rahva tervisele.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
31.03.2026	5-26-3/6	<p>Vale otsuse vaidlustamine toob kaasa Riigikogu liikme kaebeõiguse puudumise</p> <p>Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium jättis läbi vaatamata Riigikogu liikme kaebuse, milles vaidlustati Riigikogu juhatuse otsust, millega kinnitati Riigikogu VII istungjärgu 3. töönädala (26.-29. jaanuar 2026) päevakord. Kaebaja hinnangul seisnes Riigikogu juhatuse tegevuse õigusvastasus selles, et VII istungjärgu 2. töönädalal arutamata jäänud päevakorrapunkte ei pandud järgmise töönädala päevakorda esimesteks (RKKTS § 53 lg 3).</p> <p>Kolleegium märkis varasemale praktikale tuginedes, et PSJKS § 17 sätestab kinnise loetelu Riigikogu juhatuse otsustest, mida saab Riigikogu liige siseõigussuhtes vaidlustada. Kuivõrd PSJKS § 17 ei näe Riigikogu liikmele ette võimalust vaidlustada Riigikogu juhatuse otsuseid, mis puudutavad täiskogu töönädala päevakorda, puudus kaebajal kaebeõigus. Kolleegium sedastas, et kaebajal puudus kaebeõigus ka juhul, kui tõlgendada kaebust selliselt, et vaidlustatud on Riigikogu täiskogu otsust. See, et VII istungjärgu 2. töönädalal arutamata jäänud päevakorrapunkte järgmise töönädala päevakorda esimesteks ei pandud, ei mõjutanud kaebaja mandaadi keskseid, põhiseadusega kaitstud osi.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>